

Pravilnik o obratovalnem monitoringu stanja površinskih voda

GZS, 16. september 2013

mag. Nataša Vodopivec, udig

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO)

Direktorat za okolje, Sektor za okolje in podnebne spremembe

Tel: 01 478 7317

E-naslov: gp.mko@gov.si

Vsebina pravilnika

- I. SPLOŠNE DOLOČBE
- II. OBSEG OBRATOVALNEGA MONITORINGA STANJA
- III. METODOLOGIJO VZORČENJA, MERJENJA, ANALIZIRANJA IN OBDELAVE VZORCEV
- IV. VREDNOTENJE VPLIVA NA STANJE POVRŠINSKIH VODA
- V. POROČILO TER EVIDENTIRANJE IN SPOROČANJE PODATKOV
- VI. POGOJI, KI JIH MORA IZPOLNJEVATI POOBLAŠČENI IZVAJALEC OBRATOVALNEGA MONITORINGA STANJA
- VII. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

Splošne določbe – vsebina (1. člen)

1. Pravilnik določa:

- parametre, obseg, metodologijo vzorčenja, merjenja in analiziranja vzorcev,
- vrednotenje vpliva na stanje površinskih voda,
- vsebino poročila ter način in obliko evidentiranja in sporočanja podatkov,
- tehnične pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba za pridobitev pooblastila za izvajanje obratovalnega monitoringa stanja površinskih voda,
- podrobnejše razloge za odvzem pooblastila;

2. S pravilnikom se v pravni red Republike Slovenije prenaša del Direktive 1999/31/ES, ki se nanaša na površinske vode;

Splošne določbe – uporaba (2. člen) / izjeme (3. člen)

1. Pravilnik se uporablja za obratovalni monitoring stanja pri ugotavljanju vpliva:
 - odvajanja odpadnih voda v skladu s splošno emisijsko uredbo,
 - emisije snovi iz proizvodnje titanovega dioksida,
 - odlaganja odpadkov na odlagališču;
2. Določbe pravilnika, ki se nanašajo na odvajanje odpadnih voda v skladu s splošno emisijsko uredbo, se nanašajo tudi na:
 - odvajanje odpadnih in izcednih voda iz odlagališča in
 - odvajanje tekočih odpadkov iz proizvodnje TiO₂, ki se v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki iz TiO₂ lahko odvajajo v vode;
3. Pravilnik se ne uporablja za obratovalni monitoring stanja morja;

Splošne določbe – izrazi (4. člen)

- dolvodno mesto vzorčenja ... mesto, namenjeno ugotavljanju vpliva,
- mesto vzorčenja brez vpliva ... mesto, namenjeno ugotavljanju stanja brez vpliva,
- zavezanec ... povzročitelj obremenitve, ki mora kot upravljavec naprave v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, ali upravljavec naprave za proizvodnjo titanovega dioksida ali upravljavec odlagališča ali podzemnega skladišča v skladu s predpisom, ki ureja odlaganje odpadkov na odlagališčih, v skladu s temi predpisi izvajati obratovalni monitoring stanja površinskih voda,
- v zvezi z izvajanjem monitoringa: iz pravilnika o monitoringu stanja površinskih voda
- v zvezi s stanjem površinskih voda: iz uredbe o stanju površinskih voda
- v zvezi z emisijami: iz splošne emisijske uredbe
- v zvezi z odlaganjem odpadkov: iz uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih
- nekateri drugi izrazi: iz ZV-1 in njegovih podzakonskih aktov

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – izvedba (5. člen)

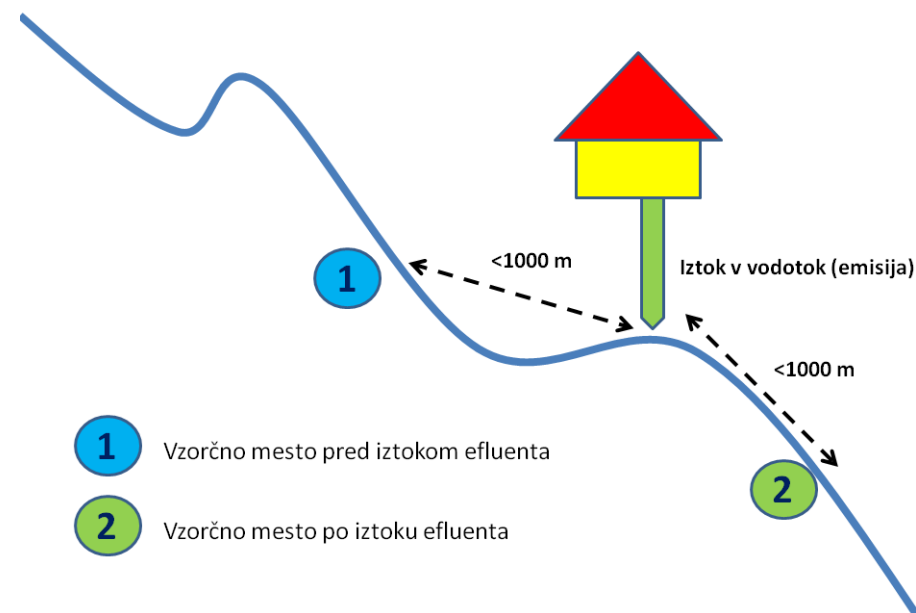
Izvedba obratovalnega monitoringa stanja obsega:

- merjenje parametrov na mestu vzorčenja,
- vzorčenje ter pripravo, prevoz in shranjevanje vzorcev,
- prevzem in pripravo vzorcev v laboratoriju, merjenje in analizo odvzetih vzorcev,
- vrednotenje vpliva,
- vrednotenje rezultatov analiz za oceno stanja površinske vode na mestih vzorčenja,
- izdelavo poročila,
- pri obratovalnem monitoringu za odlagališča odpadkov tudi meritve hidroloških parametrov;

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – določitev mest vzorčenja (6. člen)

1. Mesta vzorčenja se določijo:

- na mestu brez vpliva, to je gorvodno oziroma na območju, kjer ni vpliva delovanja zavezanca,
- na dolvodnem mestu, to je dolvodno od iztoka na mestu, kjer je odpadna voda popolnoma premešana s površinsko vodo vodotoka; če je v NUV določeno območje mešanja, se dolvodno mesto določi tik pod dolvodno mejo območja mešanja,
- pri odlagališču tudi na mestu, kjer se površinska voda napaja iz podzemne vode iz vplivnega območja odlagališča,

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – določitev mest vzorčenja (6. člen) – *nadaljevanje*

2. Če na vodotoku ni mogoče izbrati mesta vzorčenja brez vpliva, se izbere na primerljivem vodotoku,
3. Primerljiv vodotok je vodotok, ki:
 - je v isti hidroekoregiji,
 - ima prispevno površino manjšo od 10 km², če gre za odvajanje v vodotok s prispevno površino, manjšo od 10 km²,
 - je razvrščen v isti ekološki tip, če gre za vodotok, ki je razvrščen v ekološki tip, in
 - je iz NUV razvidno, da:
 - ni obremenitev tega vodotoka glede na parametre, ki so predmet spremljanja vpliva po tem pravilniku, ali pa so njihovi vplivi zanemarljivi, in
 - so obremenitve, ki niso obremenitve iz prejšnje alineje, primerljive,
4. Predlog mest vzorčenja pripravi pooblaščenec po tem pravilniku;

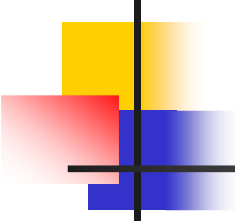

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – parametri (7. člen)

1. Parametri pri ugotavljanju vpliva:

- odvajanja odpadnih voda so tisti parametri, ki so vključeni v obratovalni monitoring odpadne vode in za katere je predpisano spremljanje vpliva odvajanja odpadne vode na stanje površinskih voda,
- odvajanja tekočih odpadkov iz proizvodnje TiO₂ so tisti parametri, ki so vključeni v obratovalni monitoring tekočih odpadkov,
- odlaganja odpadkov na odlagališčih so:
 - parametri kemijskega stanja, splošni fizikalno-kemijski parametri in posebna onesnaževala,
 - parametri, ki se lahko pojavijo v izcedni vodi ali izlužku odpadkov,
 - parametri, za katere rezultati monitoringa kemijskega stanja podzemnih voda kažejo vpliv odlagališča na kakovost podzemne vode;

2. Parametre se določi v OVD, predlog parametrov za odlagališča pripravi pooblaščenec;

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – parametri (7. člen) – *nadaljevanje*

3. Pri odlagališču meritve ali analize posameznega parametra niso potrebne, če so izpolnjeni predpisani pogoji, ▶
4. V OVD se kot parameter obratovalnega monitoringa stanja površinskih voda lahko določi katerikoli drug parameter, če se ugotovi, da:
 - emisija snovi v vode zaradi odvajanja odpadne vode lahko povzroči znatno povečanje vsebnosti tega parametra v površinski vodi ali
 - gre za komunalno ali skupno čistilno napravo, na kateri se čisti industrijska odpadna voda, ki vsebuje ta parameter,
5. Pri odlagališču obratovalni monitoring stanja površinskih voda vključuje tudi meritve hidroloških parametrov (vodostaj ali pretok), razen, če se podatki o teh hidroloških parametrih na mestih vzorčenja spremljanja v okviru državnega hidrološkega monitoringa;

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – pogostost in čas vzorčenja (8. člen)

1. Vzorčenje in meritve se izvajajo z enakomernimi presledki s pogostostjo:
 - enkrat mesečno za parametre kemijskega stanja,
 - enkrat na tri mesece za splošne fizikalno-kemijske elemente in posebna onesnaževala,
 - enkrat na tri mesece za parametre, za katere okoljski standardi kakovosti niso določeni,
 - enkrat letno v živih organizmih, če gre za parametre, za katere so okoljski standardi kakovosti določeni za tkivo živih organizmov,
 - enkrat na tri leta v sedimentu oziroma živih organizmih, če gre za parametre, za katere je treba zagotavljati dolgoročne analize trendov vsebnosti v sedimentu ali živih organizmih,

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – pogostost in čas vzorčenja (8. člen) – *nadaljevanje*

3. Pri odvajanju odpadne vode s praznjenjem naprav ali izravnalnega bazena ali na drug šaržni način se vzorčenje in meritve izvedejo v času odvajanja odpadne vode,
4. Pri odlagališču s pravnomočno odločbo o zaprtju se vzorčenje in meritve izvajajo dvakrat letno, pri čemer mora biti časovni presledek med dvema zaporednima meritvama najmanj šest mesecev;
5. Vzorčenje in meritve se izvajajo:
 - na mestu vzorčenja brez vpliva in na dolvodnem mestu vzorčenja v istem dnevu in s čim krajšim časovnim presledkom,
 - v času stabilnih hidroloških razmer pri pretokih, ki so manjši od srednjega pretoka; če na mestu iztoka ne obstajajo podatki državnega hidrološkega monitoringa, se čas vzorčenja in meritev iz tega člena načrtuje na podlagi podatkov hidrološke postaje državne hidrološke mreže na hidrološko podobnem povodju ali porečju, ki jo določi Agencija RS za okolje.

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – vzorčenje in analizne metode (9. in 10. člen)

1. Metode in pravila za vzorčenje so določene v prilogi 7 pravilnika,
2. Pravila ravnanja z vzorci (glede posod, reagentov ali metod za konzerviranje, razpošiljanja, shranjevanja in pripravo vzorcev za analizo);
3. Analizne metode, ki se uporabljajo (niso določene z izrecno navedbo standardov), morajo biti validirane in dokumentirane v skladu s standardom SIST EN ISO/IEC-17025 ali drugim enakovrednim mednarodno priznanim standardom in morajo temeljiti na:
 - merilni negotovosti 50 odstotkov ali manj ($k=2$), ocenjeno na ravni ustreznih okoljskih standardov kakovosti v skladu s predpisom, ki ureja stanje površinskih voda, in
 - meji določljivosti, ki znaša 30 odstotkov vrednosti ustreznega okoljskega standarda kakovosti ali manj.

Če okoljski standard kakovosti za nek parameter ni določen ali če ni na voljo analiznih metod, ki izpolnjujejo navedena minimalna izvedbena merila, se uporabi najboljša razpoložljiva tehnika, ki ne povzroča nesorazmerno visokih stroškov;

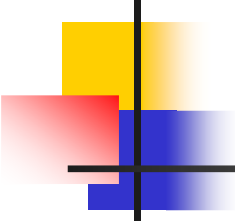
Obseg obratovalnega monitoringa stanja – vrednotenje parametrov (11. člen)

1. Sprememba vsebnosti posameznega parametra se izračuna za letno povprečje vseh meritev parametra,
2. Sprememba vsebnosti se izraža kot:
 - sprememba vsebnosti (koncentracije), če gre za parameter, za katerega je določen okoljski standard kakovosti in ▶
 - razmerje med letnim povprečjem izmerjenih vrednosti koncentracije tega parametra na dolvodnem mestu vzorčenja in letnim povprečjem izmerjenih vrednosti koncentracije tega parametra na mestu vzorčenja brez vpliva, če gre za drug parameter, ▶
3. Pri izračunu letnih povprečnih vrednosti se:
 - rezultat analize opredeli kot polovica vrednosti meje določljivosti za ta parameter, kadar je izmerjena koncentracija parametra pod mejo določljivosti in
 - za parametre, ki so skupna vsota dane skupine snovi, vključno z ustreznimi metaboliti, produkti razgradnje in reakcijskimi produkti, vrednosti izmerjenih koncentracij, ki ne dosežajo meje določljivosti za posamezno snov, opredeli kot nič;

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – vrednotenje parametrov (11. člen) – *nadaljevanje*

4. Sprememba vsebnosti se ne ugotavlja, če je letno povprečje izmerjenih vrednosti koncentracije posameznega parametra na dolvodnem mestu vzorčenja:
 - manjše od letnega povprečja izmerjenih vrednosti koncentracije tega parametra na mestu vzorčenja brez vpliva ali
 - manjše od meje določljivosti za ta parameter;
5. Če zavezanec ne zagotovi podatkov na mestu vzorčenja brez vpliva se pri vrednotenju parametrov upošteva, da:
 - je vrednost koncentracije posameznega parametra na mestu vzorčenja brez vpliva enaka nič, če gre za parameter iz drugega odstavka tega člena oziroma
 - $\Delta = 100 \%$, če gre za parameter iz tretjega odstavka tega člena;

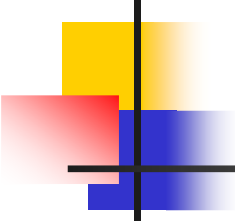
Obseg obratovalnega monitoringa stanja – vrednotenje vpliva (12. člen)

1. Na podlagi vrednotenja parametrov se ugotovi, če gre za znatno povečanje v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, pri ugotavljanju vpliva:
 - odvajanja odpadnih voda,
 - emisije snovi iz proizvodnje titanovega dioksida v vode na podlagi predpisa, ki ureja ravnanje z odpadki iz proizvodnje titanovega dioksida, ali
 - odlaganja odpadkov na odlagališču na podlagi predpisa, ki ureja odlaganje odpadkov na odlagališčih;

Poročilo, evidentiranje in sporočanje podatkov – (13., 14. in 15. člen)

1. Izvajalec obratovalnega monitoringa mora za vsako koledarsko leto izdelati poročilo,
2. Vsebina poročila predpisana,
3. Poročilo o obratovalnem monitoringu mora zavezanec na obrazcih, ki jih ministrstvo, pristojno za okolje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) objavi na spletnih straneh Agencije RS za okolje, v elektronski obliki poslati ministrstvusako leto do 31. marca za preteklo leto,
4. Podatki iz poročila se hranijo trajno v zbirki podatkov pri ministrstvu,
5. Poročilo mora zvezanec hraniti najmanj 5 let,
6. Poročila, izdelana in predložena pred 31. avgustom 2014, se hranijo trajno v obstoječi obliki pri ministrstvu;

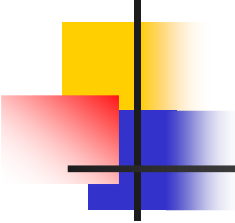
Pogoji za pooblaščenega izvajalca – (16., 17., 18. in 19. člen)

1. Ministrstvo vlagatelju podeli pooblastilo v obsegu, za katerega zaprosi glede na vrsto, področje in obseg izvajanja obratovalnega monitoringa, če izpolnjuje pogoje iz ZVO-1 in tega pravilnika; z izdajo pooblastila se vlagatelju prizna upravičenost do izvajanja obratovalnega monitoringa stanja ter do vrednotenja parametrov in vpliva na stanje površinskih voda (16. člen),
2. Predpisani so podrobnejši tehnični pogoji za pridobitev pooblastila (17. člen),
3. Predpisane so zahteve glede vloge za pridobitev pooblastila (18. člen) ter kaj se šteje za dokazilo o izpolnjevanju pogojev,
4. Predpisani so podrobnejši pogoji za odvzem pooblastila (19. člen);

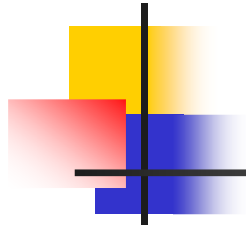
Prehodne določbe – (20. člen)

1. Obratovalni monitoring stanja v skladu s tem pravilnikom lahko do pridobitve pooblastila iz tega pravilnika, vendar najpozneje do 31. decembra 2015, izvaja pravna oseba, ki ima veljavno javno pooblastilo za izvajanje monitoringa stanja površinskih voda v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja,
2. Obratovalni monitoring stanja v skladu s tem pravilnikom lahko izvaja tudi pravna oseba, ki ima veljavno pooblastilo za izvajanje:
 - monitoringa stanja okolja zaradi odstranjevanja odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida v skladu s Pravilnikom o monitoringu onesnaženosti okolja zaradi odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida (Uradni list RS, št. 57/00 in 43/04), če gre za obratovalni monitoring stanja zaradi ugotavljanja vpliva odvajanja tekočih odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida v vode, ali
 - obratovalnega monitoringa onesnaževanja podzemne vode v skladu s Pravilnikom o obratovalnem monitoringu onesnaževanja podzemne vode (Uradni list RS, št. 49/06 in 114/09), če gre za obratovalni monitoring stanja zaradi ugotavljanja vpliva odlaganja odpadkov na odlagališču,do izteka tega pooblastila, vendar najpozneje do 31. decembra 2014;

Prehodne določbe – (21. in 22. člen)

1. Z dnem uveljavitve tega pravilnika se za površinske vode preneha uporabljati Pravilnik o monitoringu onesnaženosti okolja zaradi odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida (Uradni list RS, št. 57/00 in 43/04), uporablja pa se za izvedbo monitoringa onesnaženosti okolja zaradi odstranjevanja odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida in pripravo poročila o tem monitoringu za koledarsko leto 2013,
2. Obratovalni monitoring stanja v skladu s tem pravilnikom se začne prvič izvajati s 1. januarjem v letu po letu uveljavitve tega pravilnika;

Hvala za pozornost

Obseg obratovalnega monitoringa stanja – parametri (2)

Pri odlagališču meritve ali analize posameznega parametra niso potrebne, če:

1. rezultati obratovalnega monitoringa najmanj šestih preteklih let kažejo, da:
 - je bila vsebnost tega parametra na dolvodnem mestu vzorčenja manjša od meje določljivosti za ta parameter in
 - ni zaznati naraščanja vsebnosti tega parametra na dolvodnem mestu vzorčenja,
2. ne gre za parameter iz druge ali tretje alineje tretjega odstavka tega člena,
3. je iz rezultatov monitoringa stanja površinskih voda, ki ga zagotavlja država, razvidno, da zadevno vodno telo ni čezmerno obremenjeno s tem parametrom in
4. je iz načrta upravljanja voda iz predpisa, ki ureja načrt upravljanja voda, razvidno, da ta parameter ni vzrok za oceno, da cilji za zadevno vodno telo ne bodo ali verjetno ne bodo doseženi. ◀

Sprememba vsebnosti parametra [mg/L]

Sprememba vsebnosti parametra se izračuna kot razlika med letnim povprečjem izmerjenih vrednosti koncentracije tega parametra na dolvodnem mestu vzorčenja in letnim povprečjem izmerjenih vrednosti koncentracije tega parametra na mestu vzorčenja brez vpliva na naslednji način:

$$\Delta = LP_D - LP_{BV},$$

pri čemer je:

Δ – sprememba vsebnosti parametra,

LP_D – letno povprečje izmerjenih vrednosti koncentracije parametra na dolvodnem mestu in

LP_{BV} – letno povprečje izmerjenih vrednosti koncentracije parametra na mestu vzorčenja brez vpliva (stanje površinske vode brez vpliva delovanja zavezanca).

Sprememba vsebnosti parametra [%]

Sprememba vsebnosti parametra se izračuna kot razmerje med letnim povprečjem izmerjenih vrednosti koncentracije tega parametra na dolvodnem mestu vzorčenja in letnim povprečjem izmerjenih vrednosti koncentracije tega parametra na mestu vzorčenja brez vpliva na naslednji način:

$$\Delta = (LP_D - LP_{BV}) / LP_{BV} \times 100,$$

pri čemer je:

Δ – razmerje vsebnosti parametra,

LP_D – letno povprečje izmerjenih vrednosti koncentracije parametra na dolvodnem mestu in

LP_{BV} – letno povprečje izmerjenih vrednosti koncentracije parametra na mestu vzorčenja brez vpliva (stanje površinske vode brez vpliva delovanja zavezanca).

